כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ פרשת וילך ■ גיליון יום כיפור תשע"ט ■ גליון מס' 497

תפוצה לכל קהילות ישראל

הרבי מליובאוויטש על פרשת וילך:

תשובה מתוך שמחה

בשבת זו בולטים שני קווים סותרים לכאורה: תשובה ושמחה.

זו שבת שובה, חלק מעשרת ימי תשובה. הרמב"ם אומר[1], שבעשרה ימים אלה התשובה והצעקה "יפה ביותר ומתקבלת היא מיד". על-אחת-כמה-וכמה השבת, שהיא שלמות הימים שלפניה ומברכת את הימים שאחריה, ודאי שבה מגיע עניין התשובה לשיא שלמותו.

מצד שני, שבת היא יום של שמחה ותענוג. שמחה - כנאמר: "וביום שמחתכם אלו השבתות"[2]; תענוג - ככתוב: "וקראת לשבת עונג".[3]

עניינה של שבת שובה, שבה מתחברים יחדיו שני הדברים: תשובה מצד אחד ועונג ושמחה מצד שני.

שמחת סיום התורה

חיבור זה נרמז גם בפרשת השבוע. הפרשה נקראת וילך. משמעותה של הליכה היא עזיבת המקום הנוכחי והתקדמות למקום אחר. זו תמציתה של התשובה: האדם עוזב את המצב שבו היה קודם לכן וצועד למציאות אחרת, חדשה, כפי שהרמב"ם מתאר[4], שבעל-תשובה צריך להרגיש כאילו הוא איש "אחר ואינו האיש שעשה אותן המעשים". אם-כן, 'וילך' זו עבודת התשובה.

ומצד שני, בהמשך הפרשה מסופר[5] שמשה רבנו סיים לכתוב את ספר-התורה ומסר אותו לכוהנים וללווים, ועם סיום כתיבת התורה ודאי הייתה שמחה גדולה - שמחת תורה. אם-כן, באותה פרשה מרומז גם עניין השמחה, ולא סתם שמחה, אלא שמחת תורה!

שילוב ניגודים

וכאן נשאלת השאלה: איך אפשר לשלב את שתי התחושות המנוגדות (לכאורה) הללו? הרי התשובה, שבה האדם חוזר בו ממעשיו הבלתי-טובים, צריכה לגרום עצב ומרירות הנפש, ואיך אפשר להיות שרוי באותה שעה בשמחה גדולה?

על כך מבואר, שדווקא התשובה, ובמיוחד זו של שבת שובה, חייבת להיות מתוך שמחה. ראשית, משום שהתשובה הינה חלק ממצוות התורה, וכל מצווה צריכים לקיים מתוך שמחה: "עבדו את ה' בשמחה".[6] יתרה מזו, בתשובה יש לשמוח יותר, כי על-ידה מתקנים ומשלימים את כל שאר המצוות.

שמחת השיבה

נוסף על כך, אין לך שמחה גדולה יותר משיבתו של יהודי אל אביו שבשמים. בספר התניא[7] מובא על כך משל, מבן מלך שהיה שבוי, "טוחן בבית-האסורים", "ויצא לחופשי אל בית אביו המלך", שאין שמחה גדולה מזו. כך, כשיהודי שב אל הקב"ה וחוזר לדבוק בו, מביא הדבר אושר ושמחה עד אין קץ.

זו מהותה של שבת-שובה: התשובה בשבת זו היא במדרגה גבוהה מזו של שאר עשרת ימי תשובה. זו תשובה עליונה יותר, תשובה שבאה מתוך שמחה עצומה. בשבת זו מתעלה יהודי ומגיע לדבקות עצומה עם הקב"ה, ואז הוא גם שמח שמחה גדולה.

ומשמחה זו באים לשמחה הגדולה ביותר, שגם היא קשורה ב'תשובה' - "קהל גדול ישובו הנה"[8] - בגאולה האמיתית והשלמה תיכף ומיד ממש.

1) הלכות תשובה פרק ב הלכה ו. 2) ספרי בהעלותך י,י. 3) ישעיה נח,יג. 4) הלכות תשובה פרק ב הלכה ד. 5) דברים לא,ט. 6) תהילים ק,ב. 7) פרק לא (מ, סוף עמוד א ואילך). 8) ירמיה לא,ז.

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

הימים שבין יום כיפור לסוכות

בספרו "אורות התשובה" (יד-א) מזהיר הראי"ה קוק מפני הסכנה כשהאדם מתרומם לעולמות עליונים תוך התנתקות מחיי המציאות הארצית...

המשך בעמי 2

סליחה באיחור

הם היו חברים טובים... אבל מאז זרמו מים רבים בחייהם. הוא תהה עד מתי ימשך משחק הכבוד הטיפשי הזה, ולמה, לכל הרוחות, הוא עדיין משתתף בו....

המשך בעמי 2

כתיבה וחתימה טובה לכל בני ישראל

הימים שבין יום כיפור לסוכות

/ הרב יעקב הלוי פילבר

בספרו "אורות התשובה" (יד-א) מזהיר הראי"ה קוק מפני הסכנה כשהאדם מתרומם לעולמות עליונים תוך התנתקות מחיי המציאות הארצית, וכך הוא כותב שם: "לפעמים על ידי שמתאמצים להיות מודבק ברוחניות עליונה, מתרוממים כל כוחות החיים הרוחניים למעלה בעולם המחשבה העליונה, והגוף נעזב מן הנשמה, ועל ידי זה המידות הרעות שולטות בו. (אלא שההתרוממות הזו היא זמנית) ואחר כך כשההסתכלות הרוחנית העליונה נגמרת, וכוח החיים חוזר לרגילות שלו, מוצאת הנשמה את הגוף שבור בקלקולי תכונותיו (לאחר שהאדם הזניח אותו), ומתחילה מלחמה פנימית גדולה ומסוכנת מאוד. ובשביל כך צריכה התשובה עם חפץ זיכוך המידות להיות קודמת לעליה ההסתכלותית, ואז מכשירים איזה מגע בין הגוף אל הנשמה גם בהתעלותה העליונה". דוגמא לסכנה הזו שהראי"ה מתריע מפניה -להתדרדרותו של האדם לאחר שהיתה לו התעלות רוחנית - רואים אנו בדור המדבר, ככתוב: "והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה" מי הם אותו אספסוף? מפרש המדרש: "אלו הזקנים, שנאמר: 'אספה לי שבעים איש מזקני ישראל'" ועל מעלתם של הזקנים הללו אמרו במדרש: "מלמד שאין אדם יושב בישיבה של מטה אלא אם כן יושב בישיבה של מעלה, עד שהבריות מרננים עליו ואומרים: איש פלוני כשר וחסיד ונאה להיות חכם ושוטר". והדבר תמוה: איך אנשי מעלה כאלו נפלו מההר הגבוה של כשרות וחסידות לבור העמוק של "התאוו תאוה"? לפי דבריו של הראי"ה אפשר להבין את הנפילה הזו. זקני ישראל אלו התעלו במעלות רוחניות אבל ההתעלות היתה רק לנשמתם ובה בשעה נשאר הגוף שלהם בקלקולי תכונותיו הרעים מה שהביא אותם לנפילה שלהם. והדבר מבואר בכתוב (שמות כג יא): "ואל אצילי בני ישראל לא שלח, ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו" ופרש"י: אצילי בני ישראל הם נדב ואביהו והזקנים שהיו מסתכלין בו (בקב"ה) בלב גם מתוך אכילה ושתיה". גם כאן החוויה הרוחנית של האדם הרקיעה לשחקים, אך אם בשעת העליה הרוחנית אין האדם במקביל מעדן את גופו ומרסנו אלא בשעת העלייה לבו גם באכילה ושתיה, אז מתקיים באדם: "ויחזו את האלקים" ובה בשעה "ויאכלו וישתו" בלב גס.

כדי לשמור על האיזון הנכון שבין הגוף והנשמה, בין חיי הרוח של האדם לחיים הארציים שלו ולשמור את האדם מהסכנה המתחוללת כאשר קיים נתק בין השניים, ניתנו לנו ארבעת הימים שבין יום הכיפורים לסוכות. וכך מסביר הראי"ה את הדבר בביאורו "עולת ראיה" על הסידור (ח"ב עמ' שסז): "על ידי העלייה של יום הכיפורים מתרחקים הרבה מהעולם הזה, וצריכים שמירה מכל מכשול כשפוגשים בענייני העולם הזה, ואותם הימים שבין יום הכיפורים לסוכות ניתנו לחינוך של חזרה לענייני העולם הזה בתיאור הגון בקדושה". וכוונתו היא שהאדם ביום הכיפורים מתייחד עם בוראו מערב עד ערב, פורש מהעולם הזה, אינו אוכל ואינו שותה, באותן השעות הוא מרחף בעולמות רוחניים, וכך מתנהלים חיי היהודי עד תפילת נעילה, ואז בסיומו של יום הכיפורים שחוזרים במעבר חד לחיי החולין, עלול המעבר הזה שהוא דומה ליציאה מחדר מואר אל החושך או מחום לקור וכדומה, לשבש את מהלך חייו של האדם, וכאן קיימת סכנה של התדרדרות בלתי מבוקרת מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. ובשביל למנוע מהאדם את הסכנה הזו ניתנו לו ארבעת הימים שבין יום הכיפורים לסוכות, שבהם האדם מצד אחד עוסק בפעולות של העולם הזה, אך הן נעשות במסגרת של מצוות, כמו בניית סוכה, קציצת סכך, לקיחת ארבעת המינים וכדומה, והשילוב הזה מחנך ומכשיר את האדם לנחות נחיתה רכה ממרומי קדושת יום הכיפורים אל הקרקע המוצקה של המציאות הארצית.

בספרו אורות התשובה (פ"ט-י) מסביר הראי"ה מדוע חג הסוכות בא אחר עשרת ימי תשובה, וכך הוא כותב שם: התשובה עם גודל התועלת שיש בה היא מחלישה את כח הרצון של האדם, "על כן באים ימים של שמחת קודש, של חדות הנפש, לקומם את הרצון הטוב ועז החיים הטהור, אז תהיה התשובה שלימה". ולפי דבריו אלו אפשר להבין מדוע אנו מסיימים רק ב"הושענא רבא", סוף חג הסוכות, את ימי הדין, כי בסוף סוכות נשלמת התשובה. ■

סליחה באיחור

/ ז. כהן*

הם היו חברים טובים... אבל מאז זרמו מים רבים בחייהם. הוא תהה עד מתי ימשך משחק הכבוד הטיפשי הזה, ולמה, לכל הרוחות, הוא עדיין משתתף בו.

הם היו חברים טובים, פעם.

פעם... הוא ניסה להיזכר מתי.

מים רבים עברו מאז בנהר השכונתי, זה בטוח.

הוא נזכר כשהם הכירו, ביום הראשון בפנימייה.

היה לו חיוך משגע, והוא עזר לו לסחוב את הדברים.

"אתה לא נוגע במזוודות, אתה שומע?", אמר לו בחיוך.

הוא היה קטנצ'יק, וחברו היה כזה גברתן.

הם דברו בלילה, בחצר, על המטרות שלהם בחיים,

ולראשונה מצא אדם שבאמת הבין אותו,

והתמלא בתחושה של אושר.
היו אלה ימים יפים...
אבל מים רבים עברו מאז,
והמון דברים מלוכלכים ביחד איתם,
מרביתם באשמתו.
עכשיו הם כבר לא נקראים חברים.
הם אפילו נקראים... יריבים.
הוא לא רצה להתוודות -
אבל הוא התגעגע, אוהו התגעגע.
פעם נסע עד לדרום, ועמד מול דלת ביתו
במטרה לבקש סליחה.
הוא בא לנקוש, ונעצר.
בא לנקוש, ונעצר.
אנשים עושים כל-כך הרבה טעויות בחייהם,
והדבר המינימאלי שנדרש מהם הוא להתנצל.
הוא מעולם לא ידע שזה כל-כך קשה,
זה הכריח אותו להתוודע לכישלון שלו,
ולהודות כמה הוא היה מושחת.
לבסוף הסתובב וחזר בחזרה לעירו בנסיעה דוממת,
כשהוא נוהג מאחורי מכונית שהזכירה לו:
"חבר, אתה חסר".

הוא תהה עד מתי ימשך משחק הכבוד הטיפשי הזה,
ולמה, לכל הרוחות, הוא עדיין משתתף בו.
יום אחד החליט שדיי, זהו, הגיע הזמן להפסיק.
ולראשונה בחייו באמת נקש בדלת.
אישה צעירה פתחה לו את הדלת ושאלה לשמו.
הוא אמר לה.
"בעלי השאיר לך פתק", אמרה.
הוא פתח אותו: "חבר יקר,
דע לך כי למרות הריב בנינו - מעולם לא חדלתי מלאהוב אותך,
אבל רציתי שאתה תהיה זה שיעשה את הצעד הראשון, שתכיר בטעותך... הייתי אידיוט.
וכשבאת פעם קודמת, ראיתי אותך מבעד לחלון,
התפללתי שתדפוק ולא דפקת.
כשהסתובבת- רציתי לצרוח ולא הייתי מסוגל. הייתי קפוא.
ואתה הלכת לך, משאיר חלל בלבי.
אם אתה קורא מכתב זה- סימן הוא שהגעת שוב,
רציתי רק שתדע כי סלחתי."
"מתי בעלך חוזר?", הוא שאל אותה, "יש לי זמן לחכות".
"בעלי?", היא גיחכה גיחוך מריר כזה, בלתי ברור.
"בעלי נפטר. הפתק היה בצוואתו".

* מתוך "אש התורה".

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

כתיבה וחתימה טובה
לכל בית ישראל

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדואייל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il